

Bogu na čast, bližnjemu na pomoč!

GASILEC

Izdaja odbor deželne zveze kranjskih gasilnih društev. — Urejuje tajnik Fran Ks. Trošt na Igu pri Ljubljani. — List izhaja poljubno po potrebi v nedoločnem času, vendar vsaj štirikrat na leto, in ga dobivajo člani zveze brezplačno.

Cesarska jubilejska ustanova avstro-ogrskih zavarovalnih društev.

Prejeli smo poročilo za upravno dobo l. 1904., iz katerega posnamemo sledeče:

Leta 1904. vložili so onemogli gasilci, vdove in sirote gasilcev skupno 76 prošelj za ustanove po 100 K, oziroma podpore. Iz l. 1903. ostalo je osem nerešenih prošelj, toraj je bilo skupno 84 prošelj rešiti.

Od teh prošelj je bilo 60 uslišanih, in sicer je dobilo 34 prošelj ustanove po 100 K in 26 prošelj podpore po 50, 60 in 80 K, 24 prošelj moralo se je na podlagi pravil zavrniti.

Izmed osem kranjskih prosilcev so dobili: Helena Bidovec v Kranju in Ivana Kovačič v Borovnici po 100 K, Marija Lončnar na Bledu 80 K, Urša Kavčič v Ljubljani 60 K in Teodor Faul v Škofjiloki 50 K.

Letos so prosili za ustanove, oziroma podpore: Franc Pečkaj iz Spodnjega Logatca, Mihael Srpčič iz Cerklj (Dolenjsko), Teodor Faul iz Škofjeloke, Ivana Kovačič iz Borovnice, Helena Bidovec iz Kranja in Marija Lončnar iz Bleda.

Te prošnje smo odposlali dne 29. majnika na ravnateljstvo ustanove. Prošnje se morajo vsako leto ponoviti, tudi če kateri eno leto ne dobi, naj prosí drugič, saj so vse priloge koleka proste, poštnina je le malenkostna. Koncepti naj se pa vedno hranijo. V olajšavo prosilcev in prosilk je dovoljeno tudi vsa potrdila izvesti na prošnji sami, tako načelnikovo potrdilo o udninstvu, županovo o ubožnosti in zdravniško o nesposobnosti za delo (slednje pri možkih prosilcih).

Za leto 1905. podelilo se bode 34 ustanov po 100 K in podpor v znesku 1700 K, toraj skupaj 5100 K mimo 5030 K leta 1904.

Ustanova je imela premoženja koncem leta 1904. 141.147 K 39 h, ki je naloženo v raznih vrednostnih rentah in papirjih.

Gasilnim društvom!

Začetkom januarja smo vposlali v izpolnitev izkaze in statistične tabele. Večina društev se je že tudi odzvala našemu vabilu, le nekatera še odlašajo z izpolnitvijo izkazov in statističnih podatkov. Od vodstva zveze se zahteva točnih in takojšnjih odgovorov, zakaj bi tudi društva ne bila točna? Tudi prispevki za l. 1905. še niso poravnani. Prosimo toraj, da tista društva, ki še niso zadostila svoji nalogi za l. 1905., čimpreje vposlajo izkaze in letne prispevke. **Vodstvo zveze.**

Redovne vaje.

Razložil Fran Barle.

Uvod.

Namen redovnim vajam je, izvežbati ude tako, da nastopajo posamezniki in redovne tvorbe (skupine) pri vsakojakih nastopih enako in v gotovem redu.

Redovne vaje imenujemo na povelje izvajane premene redovnih tvorb, to je skupin, urejenih po gotovih načelih.

Redovne tvorbe so: člen, četa, zbor in prapor.

Člen je vrsta najmanj šest udcev, stoječih v ravni črti, v določeni razdalji, drug poleg drugega ali drug za drugim. Četa sestoji iz dveh členov, zbor iz dveh do štirih čet, prapor iz dveh do štirih zborov. Člani so združeni v čete, čete v zборе in zbori v prapore. Redovne vaje izvajamo na mestu, z mesta in med pohodom.

Premene redovnih tvorb se tičejo oblike, smeri in hitrosti.

Premeno oblike imenujemo, če se spremeni način razvrstitve v določeno tvorbo. Smer se spremeni, če so udje po izvedbi vaje obrnjeni drugam, kakor so bili pred izvedbo vaje. Hitrost premenimo s hitrejšim ali počasnejšim korakanjem.

Premene so istočasne ali pa raznočasne. Istočasne so premene, če jih izvajajo hkratu vsi udje (čete, zbori), če pa prehajajo drug za drugim v zahtevano tvorbo, imenujemo to premeno raznočasno. Premene se izvajajo čelno, bočno ali pa prečno.

Čelno se izvajajo premene, če imajo po izvedbi vaje udje isto smer, kakor prej; bočno, če se zasučejo za 90° okoli podolžne svoje osi; prečno, če se zasučejo za 45°.

Redovne vaje se vrše na povelje. Ud, ki vadi, se imenuje vaditelj, udje, ki se vadijo, pa se imenujejo udje ali vajenci. Vaditelju se je vedno postaviti tako, da vse ude dobro vidi in da ga udje dobro slišijo. Vaditelju je vsako vajo najprvo razložiti, če treba, pokazati, potem šele poveljuje.

Povelje imenujemo besede, ki izražajo kratko in razločno namen vaditelja.

Povelje sestoji praviloma iz napovedi in povelja v ožjem zmislu. V napovedi povemo, kaj hočemo in kako hočemo, da se izvede; povelje v ožjem zmislu pa da znamenje, kdaj je izvesti premeno.

Na pr.: «Zastop! v desno — v bok!» «Zastop v desno» je napoved. S tem vaditelj naznani, da hoče zastop in da ga hoče na desno. Na povelje «v bok!» se izvede premena.

Napoved se izgovori glasno in razločno, povelje (v ožjem zmislu) naglašeno, s povzdignjenim glasom. Med napovedjo in poveljem naj bo trenutek prestanka, da udje pomislijo na premeno, katero zahteva napoved.

Pri redovnih vajah deluje posameznik kot ud večje celote. Da more celota vaje lepo in gladko izvajati, je treba najpopreje izuriti posameznika.

Vadba posameznika.

Stoja. Na povelje:

«Pozor!»

zavzame ud temeljno postavo. Temeljno postavo ali petostično stoji zavzamemo, kadar se peti tiščita, palca pa sta drug od drugega oddaljena za dolžino stopala.

Glavo je držati pokoncu, brade ni moliti naprej, usta je imeti zaprta, dihati je skozi nos.

Rami je držati ravno in se ne smeta vleči navzgor. Lopatici je toliko nazaj potegniti, da se napno prsi. Trebuha ni

niti napenjati, niti preveč vleči k sebi. Malo navzad potegnjeni, v laktih nalahko napeti roki, naj se s sklenjenimi, rahlo skrčeni mi prsti dotikata vnanje strani stegen. Koleni morata biti popolnoma, toda ne krčevito napeti. Peti bodita v ravni črti druga tako blizu druge, kolikor to dopušča telesna rast. Stopali bodita enakomerno ven obrnjeni, pri prstih za dolžino stopal oddaljeni drugo od drugega, na peti stiknjeni. Telesna teža naj počiva na prstih obeh nog, to dosežemo na ta način, da se nagnemo nalahkoma naprej. V tej stoji je vztrajati udu, dokler vaditelj ne poveljuje:

«Odmor!»

Pri odmoru ni, da bi moral ud biti strumen. Leva noga mora ostati na mestu, z desno pa se sme gibati. Pri «odmoru» se ud ne sme odstraniti od odkazanega mesta, izven če mu vaditelj to dovoli.

Če ud na povelje vaje ni napravil tako, kakor je predpisano, zapove vaditelj:

«Znova!»

in ud se vrne v ono stoji, v kakršni je bil pred poveljem.

A. Vaje na mestu.

Obrati. Obrnemo se, če zasučemo telo okoli podolžne telesne osi. Zasuk za 45° imenujemo četrti obrat (četrt obrata), za 90° polovni obrat (poluobrat), za 180° celi obrat.

Obrate delamo takole: Z obratom istoimensko nogo — to je nogo, ki je na strani, kamor je izvršiti obrat — zavrtimo na peti (za 45°, 90° ali 180°), dvignivši prste noge, drugo na prstih, dvignivši peto. Z istoimensko nogo stopimo na celo stopalo, z drugo pa zdrsnemo po najkrajšem potu k istoimenski nogi v petostično stoji. Gibi nog in telesa se morajo izvršiti kar najhitreje.

1.) S polovnim obratom prehajamo:

a) iz čelne v bočno postavbo, na desno ali levo, na povelje:

«V desno (levo) — v bok!»

b) iz bočne v čelno postavbo, na levo ali desno, na povelje:

«V levo (desno) — s čelom!»

2.) S celim obratom na levo (celo obrati na desno pri redovnih vajah niso v rabi) prehajamo:

a) iz prvotne čelne in bočne v obrnjeno čelno in bočno postavbo, potem iz obrnjene bočne zopet v prvotno bočno postavbo na povelje:

«S čelom — vzad!»

b) iz obrnjene čelne v prvotno čelno postavbo na povelje:

«S čelom — spred!»

3.) S četrtnim obratom prehajamo:

a) iz čelne in bočne v prečno postavbo, na desno ali levo, na povelje:

«Na desno (levo) — vprek!»

b) iz prečne v prvotno čelno postavbo, na levo ali desno, na povelje:

«Premo — s čelom!»

c) iz prečne v prvotno bočno postavbo, na levo ali desno, na povelje:

«Premo — v bok!»

B. Vaje z mesta.

Pohod (korakanje). Pohod je hoja določene hitrosti in z določeno dolgimi koraki.

1.) **Pohod naprej.** Po načinu in hitrosti korakanja ter po dolgoti korakov razločujemo: dolgi korak, kratki korak, hitri korak in tek.

a) Dolgi korak iz stoji napravimo na povelje:

«Stopoma — stopaj!»

Na napoved «stopoma» prenese ud celo telesno težo na desno nogo, da lahko in hitro stopi z levo. Na zadnji zlog povelja «stopaj!» privzdigne levo nogo, v kolenu nekoliko skrčeno, nato jo hitro iztegne in na celo stopalo, s prsti od sebe obrnje-

nimi, položi na tla, za 75 cm pred desno nogo. Obenem je telesno težo prenesti na levo nogo. Ob istem času, ko stopi z levo nogo na tla, vzdigne peto desne noge in jo potegne z navzdol obrnjenimi prsti, tikoma nad tlemi mimo leve in stopi, kakor prej z levo nogo. Roki je pri korakanju gibati prosto in neprisiljeno. V eni minuti je napraviti 115 do 118 korakov.

b) **Kratki korak** je polovico krajši od dolgega, hitrost pa kakor pri dolgem koraku.

Povelje se glasi:

«S skračenim korakom — stopaj!»

c) **Hitri korak.** Dolgost je taka, kakor pri dolgem (navadnem) koraku, hitrost pa 125 do 130 korakov na minuto. Povelje je:

«S hitrim korakom — stopaj!»

d) Za tek velja povelje:

«V teku — tek!»

Na «v teku» skrči ud v pest stisnjeni roki na prsi in prenese težo telesa na desno nogo. Na «tek!» poskoči za 90 cm naprej na prste leve noge, nato na prste desne noge itd. Telo bodi naklonjeno naprej. Hitrost: 150 do 160 korakov na minuto.

2.) **Pohod nazaj**, v nasprotni smeri od pohoda naprej, se izvaja le na kratke razdalje. Korak nazaj meri toliko kakor kratki korak naprej.

Na povelje:

«Vzad — stopaj!»

stopimo najprvo z levo, potem pa z desno nogo nazaj.

Vse vrste pohoda naprej in nazaj, kakor tudi tek, ustavimo na povelje:

«Postati — stoj!»

Po izgovorjenem «stoj!» je narediti še en korak naprej (nazaj, v pohodu nazaj) in potem tisto nogo, na katero se je glasilo povelje, hitro pritegniti k drugi in obstati mirno v peto stični stoji.

C. Vaje med pohodom.

I. Pohodne premene.

Pohodne premene so pohodi iz ene vrste pohoda v drugo med korakanjem, in sicer:

a) iz pohoda z dolgimi koraki prehajamo v pohod s kratkim korakom na povelje:

«Skrati — korak!»

b) iz pohoda s kratkimi koraki preidemo v pohod z dolgimi koraki na povelje:

«Dolgi — korak!»

c) iz pohoda z dolgimi koraki preidemo v pohod s hitrimi koraki na povelje:

«Hitri — korak!»

d) iz pohoda s hitrimi koraki se vrnemo v pohod z dolgimi koraki na povelje:

«Zmerni — korak!»

e) iz vseh pohodov prehajamo v tek na povelje:

«V teku — tek!»

f) iz teka se vrnemo v pohod z dolgimi koraki na povelje:

«Stopoma — stopaj!»

Poslednje povelje je dati tako, da se «paj!» glasi na levo nogo, ko stopi na tla. Ud napravi še tri skoke in potem napravi z levo nogo dolgi korak.

g) Korak menjamo na povelje:

«Menjaj — korak!»

Na «korak!» stopi ud s podvojeno hitrostjo z dotično nogo k peti druge noge, s katero sedaj s podvojeno hitrostjo zopet prestopi in potem nadaljuje navadni pohod.

II. Obrati.

Med pohodom se izvajajo obrati na ta način, da se razkoračeni nogi zavrtita obe na prstih, na kar istoimenska noga prestopi v zaukazano smer. Povelje (v ožjem zmislu) se glasi na istoimensko nogo, z drugo nogo pa stopimo še za en korak naprej.

Povelja so ista kakor za obrate na mestu.

(Dalje prihodnjič.)

Tridesetletnica Ludovika Stricelna.

Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo je slavilo v soboto dne 29. aprila 1905 izredno slavje. Načelnik Ludovik Stricel je namreč praznoval ta dan tridesetletnico svojega delovanja v gasilnem društvu in obenem tudi tridesetletnico svojega samostojnega dimnikarskega obrta. Društvo mu je priredilo baklado in na to slavnosten večer v hotelu «Ilirija».

Ljubljanski dnevnik pišejo o tem slavju nekako takole: «Kakor baklada, tako je tudi slavnostni večer bil dokaz, kako priljubljen je bil jubilar pri društvu in koliko simpatije vživa med občinstvom. Zadnje se je pokazalo pri bakladi, ko je mnogobrojna množica živahno klicala slavljencu krepki «živio», prvo pa pri obojem. Ljubljanski ognjegasci so se polnoštevilno udeležili baklade in slavnostnega večera. Zadnjega se je udeležil tudi gospod župan Ivan Hribar. Podnačelnik Turk, ki je predsedoval slavnostnemu večeru, je v svojem govoru omenil, da zasluge, katere si je stekel Stricel tekom 30 let pri društvu, niso malenkost, ampak velike važnosti. Stricel je bil vedno in vsak čas na svojem mestu, kadar se je šlo za korist bližnjega, in se ni strašil nobene nevarnosti, nobene nesreče. Da je društvo na takem mestu, kot je dandanes, je tudi zasluga Stricleva, za kar mu ve hvalo vsak, ki pozna eminentno socialno važnost gasilnega in reševalnega društva. Izročil je potem gospodu Stricelnu zlato uro z napisom: «Gasilno in reševalno društvo ob tridesetletnici svojemu načelniku.» Na drugi strani je gasilski emblem z letnicama 1875—1905. Gospod župan Hribar je omenjal mnoge zasluge Stricleve tekom njegovega delovanja; zato je bil odlikovan pred par leti, da je postal častni ravnatelj. Napije mu nato in mu zakliče krepki: «Na pomoč!» Gosp. Stricel se je nato zahvalil za izkazano mu prijaznost. Kar je storil, storil je samo, da zadosti dolžnosti, ki ga veže napram svojemu bližnjemu. Da se je društvo tako lepo razvilo, ga pristrčno veseli, priznati se pa mora, da je to bilo mogoče le z združenimi močmi. Kakor se je dozdej trudil, da izvršuje to nalogo, tako bo tudi v prihodnje po svoji moči delal vedno v prosep društva. Gromoviti «živio» in «na pomoč»-klici so zaorili na to med ognjegasci. Gospodu jubilarju so došle brzobjavne čestitke iz Vevč, Litije (dve), Borovnice, Kamnika, Ribnice, Vrhnike (dve), Karlovca, Krškega, Škofljice, Boh. Bistrice, Gradea (dve), Bleda, Radovljice, Vižmarjev (dve), Novega mesta in Opatije. Vse to in mnogobrojni govori ognjegasciev je pričalo, da je za društvo gospod Stricel duša, brez katere bi društvo ne moglo živeti. Njegova prijaznost je ljuba vsakemu, zato so mu pa tudi vsi brezmejno vdani. Slavnostnega večera so se udeležili tudi načelniki zunanjih gasilnih društev, kot iz Gameljnov in od drugod. Da je društvena godba neumorno in pohvalno svirala in da je pevski zbor ljubljanskih ognjegasciev točno in častno rešil svojo nalogo, je mnogo pripomoglo, da se je slavnostni večer tako lepo izvršil.»

Pridružujemo se jubilarjevemu častilcem ter mu kličemo: Na mnoga leta!

B.

Acetilen.

Ministrstvo za notranje stvari, trgovino, železnice in poljedelstvo je izdalo z dnem 17. februarja 1905 ukaz* o narejanju in uporabljanju acetilena ter o prometu s kalcijevim karbidom.

Ker je ta ukaz važen tudi za gasilstvo, ponatiskujemo nastopno one paragrafe, ki se na isto nanašajo, v naznanje onim gasilnim društvom, v katerih okrožju imajo acetilensko razsvetljavo — §§ 2., 3., 4., 5., 37., 38., 39., 41. in 42.

* Celi ukaz se dobi pri vsakem županstvu kos X., izdan dne 24. februarja 1905.

§ 2.

Hramba v poslopijih za stanovanje.

Kalcijev karbid do množine 300 kilogramov se sme hraniti v poslopijih za stanovanje, pri tem pa sme biti v eni shranki 110 kilogramov največ (pripustni presežek normalnega omota 100 kilogramov).

Za hrambo kalcijevega karbida določeni prostori morajo biti olikor moči zavarovani, da ne prodré v nje mokrota. Kletni prostori so izključeni.

§ 3.

Hramba v prostorih za aparate.

V prostorih, v katerih so postavljeni aparati za proizvodnjo acetilenovega plina, se po navadi ne sme vkladati več, nego peterna dnevna potrebščina kalcijevega karbida do množine 300 kilogramov v shrankah s 110 kilogrami vsebine največ.

Vkladanje kalcijevega karbida v spredaj omenjenih prostorih v množini, ki presega peterno dnevno potrebščino, je dopustno samo tedaj, ako se hrani kalcijev karbid v ne več nego dveh shrankah. Ti shranki ne smeta biti hkratu odprti in ne smeta obsegati več nego vsaka 110 kilogramov.

§ 4.

Skladiški prostori za karbid.

Za vkladanje kalcijevega karbida v množinah več nego 300 kilogramov do 1000 kilogramov največ, se smejo — izvzemši primer § 6 — porabljati samo posebna, zaprta skladišča, ki morajo biti s polnimi zidi ločena od prostorov, v katerih stanujejo ljudje ali ki služijo ljudem za stalno bivanje. Ta skladišča morajo biti zavarovana, da ne pride vanje vlažnost in voda, in morajo biti svetla ter ne smejo imeti nikakih ognjišč in ognjevlakov. Umetna razsvetljava se sme namestiti samo od zunaj za zadostno stekleno zaporo (oknom). V karbidovih skladiščih mora biti skrbljivo za zadostno odvajanje zraka; prevetrovalne odprtine ne smejo biti urejene, da se zapró, in morajo biti take, da dež in sneg nikakor ne moreta priti skozi nje, in da eventualno nastajajoči acetilenov plin lahko odhlapeva brez nevarnosti tudi od najvišje ležečih mest prostora. Vrata karbidovih skladišč se morajo odpirati vunkaj. Kletni so izključene od rabe za karbidova skladišča. Karbidove shranke je treba skladati tako, da ne morejo samotvorno zdrčati navzdol.

Hoditi v karbidova skladišča z lučjo ter pušiti in vsako ravnanje z užigali v njih je prepovedano. Na vratih ob vstopu je namestiti razločno čitno naslednji napis: «Karbidovo skladišče! Hoditi vanj z lučjo ter vsako ravnanje z užigali in pušiti prepovedano!»

V karbidovih skladiščih se smejo razen kemikalij, ki se rabijo za čiščenje acetilenovega plina, hraniti samo take snovi, ki ne goré.

§ 5.

Karbidova skladišča.

V množinah z več nego 1000 kilogramov se sme kalcijev karbid — izvzemši primer § 6 — vkladati samo v posebnih skladiščih; če ta skladišča od poslopij, v katerih stanujejo ljudje, ali ki služijo ljudem za stalno bivanje, ter od sosednjih mej niso oddaljena vsaj 10 metrov, se morajo ločiti od njih z zidovi zoper požar in biti od zunaj narejena varna zoper ogenj.

Skladišča morajo imeti lahko streho s kritjem, ki ne propušča vode, ter vode ne propuščajoča nagnjena tla, ki omogočajo odtok vode in kojih površina je vsaj za 20 centimetrov višja nego površje sosednjega zemljišča. V poplavnem ozemlju se ne smejo graditi taka skladišča.

Za skladiške prostore takih skladišč veljajo v ostalem določila § 4. tega ukaza.

Za prostore za aparate.

§ 37.

Velikost, lega in oprema.

Vsi prostori, v katerih se postavijo aparati za proizvodnjo acetilenovega plina, morajo biti tako veliki in imeti zlasti tudi

tako notranjo višino, da je moči neovirano streči aparatu. Rabiti se ne smejo za nikak drug namen kakor za hrambo kalcijevega karbida (§ 3) in kemikalij, potrebnih za čiščenje acetilenovega plina.

Ti prostori morajo imeti pod, ki ne propuša vode, in biti svetli. Kuriti se smejo samo s parom ali toplo vodo in ne smejo imeti nikakih ognjišč in ognjevodov. Poskrbeti se mora za umetno razsvetljava prostora za aparat; vir luči se sme namestiti le zunaj za vedno gosto zaprto, zoper poškodbe z žičasto mrežo zavarovano stekleno zaporo (oknom); v tisti steni prostora za aparat, v kateri je ta steklena zapora, ne sme biti nobene druge odprtine, — kjer ni to neobhodno potrebno. Ako se prostor za aparat umetno razsvetljuje z acetilenovim plinom, je treba vrhu tega poskrbeti za razsvetljava za silo.

Vrata prostorov za aparate se morajo odpirati na zunaj in se ne smejo imeti odprta.

V prostorih za aparate mora biti skrbljivo za zadostno odvajanje zraka; zračilne odprtine ne smejo biti tako urejene, da bi se zapirale, in morajo biti tako nameščene, da more plin tudi od najvišje ležečih mest prostora za aparat brez nevarnosti odhlapevati. V ostalem naj se za zračilne cevi zmisli primerno uporabljajo določila § 29, odstavka 2.

V prostorih za aparate je treba imeti, če bi nastal kak požar, pripravljeno zadostno množino peska, pepela, prsti ali kaj takega.

Neupravičenim ni dovoljeno vstopiti v prostore za aparate. Hoditi v prostore za aparate z lučjo, ter pušiti in kakorkoli ravhati z užigali v njih je prepovedano. Ob vходу je na vratih napraviti razločno vidno naslednji napis: «Naprava za acetilenov plin! Tujeem je vstop prepovedan. Vsaka manipulacija z lučjo in užigali ter pušenje je najstrožje prepovedano!»

§ 38.

Postavljanje aparatov v poslopijih za stanovanje

Aparati za acetilenov plin, ki so urejeni tako, da se more rabiti vsako uro do 300 litrov plina, se lahko postavijo tudi v pripravnih stranskih in podzemskih prostorih poslopij. Ti prostori pa ne smejo biti pod prostori, v katerih se stanuje ali ki služijo za stalno bivanje ljudem, ako se rabijo aparati, pri katerih se porabi na uro več nego 50 litrov ali za karbidovo polnitev več nego 1 kilogram, in morajo biti od njih ločeni s polnimi zidi. V stopniščih in kletih ter prostorih, ki služijo ljudem za stalno bivanje, se ne smejo postavljati aparati za proizvodnjo acetilenovega plina.

§ 39.

Postavljanje aparatov v nalašč zato določenih poslopijih.

Aparati za acetilenov plin, ki so urejeni tako, da se rabi na uro več nego 300 litrov, se smejo postavljati samo v nalašč za to določenem poslopiju. To poslopije mora biti vsaj 5 metrov oddaljeno od poslopij, v katerih se stanuje ali ki so določena ljudem za stalno bivanje in ki od njega niso ločena z zidom zoper požar, ter od sosednjih mej, mora biti od zunaj varno zoper ogenj narejeno in imeti lahek, vode ne prepuščajoč krov.

Zoper ogenj varna naprava ni potrebna, ako je poslopije oddaljeno vsaj 10 metrov od poslopij, v katerih se stanuje, ali ki so določena ljudem za stalno bivanje ter od sosednjih mej.

§ 41.

Vedenje v nevarnosti ognja.

Ako nastane v bližini naprave za acetilenov plin ogenj, se glavni petelin plinovega cevovoda (§ 43) ne sme poprej zapreti, dokler ni popolne gotovosti, da v tistih prostorih, katerim preti nevarnost in v katere sega cevovod, ni več nobene osebe.

§ 42.

Naznanilo gasilecem.

Krajevnim gasilecem je treba naznaniti kraj, na katerem stoji obratovane naprave za acetilenov plin.

Občni zbor prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva v Ljubljani.

Dne 28. maja vršil se je občni zbor gori omenjenega društva. Društveni načelnik L. Stricel konstatira sklepčnost in otvori občni zbor. Predstavi navzočim članom policijskega šefa dr. Miljutin Zarnika kot političnega zastopnika, se spomni umrlih članov Gnezde in Finza, ter pozove člane, da v znak sožalja vstanejo. Nato preide k prvi točki dnevnega reda, poročilu blagajnikovemu, ki kaže 9018 K 47 h prejemkov in 8788 K 85 h stroškov, toraj ostanek 229 K 62 h. Bolniška blagajna je imela pa 29.913 K 72 h dohodkov in 1900 K 10 h stroškov, ostane toraj 28.013 K 62 h, obe poročili sta bili odobreni.

Nato poroča tajnik nekako sledeče:

Slavni občni zbor!

Kot društveni tajnik poročati mi je o delovanju našega društva v preteklem letu, s katerim je minula dolga doba 34 let njegovega obstoja, odnosno prvo leto, odkar se je društvo pod novim naslovom ustanovilo.

Dne 7. februarja 1904 se je namreč vršil ustanovni shod, kojega naloga je bila razpuščeno ljubljansko gasilno društvo zopet oživiti pod naslovom «Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo». Na tem shodu se je osnoval odbor 15 mož, ki je stopil v dogovor z ljubljanskim občinskim svetom, da se mu izroči ves inventar in vse premoženje razpuščenega društva. Temu shodu sledil je ustanovni občni zbor dne 4. junija 1904, na katerem smo izvedeli, da je občinski svet ljubljanski v svoji seji dne 3. maja 1904 ugodil želji novega društva, ter mu izročil vse premoženje pod pogojem, da prevzame vse dolžnosti kakor jih je imela prejšnja požarna bramba. V novo društvo se je prijavilo in sprejelo takoj 77 udov, med letom jih je pristopilo še 14, tako da šteje danes društvo 91 članov. V odborovi seji dne 7. julija 1904 se je odbor ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva konstituiral sledeče: Načelnik Stricel Ludovik, podnačelnik Josip Turk, blagajnika Barle Fran in Leutgeb Anton, namestnika Zornič Avgust in Perme Ivan, pobočnik Čuden Fran, tajnik Volc Ivan, namestnik Andlovec Ivan, vodja zdravniškega oddelka Finz Fran, četopoveljniki Dinter, Lipovš in Porenta, namestniki Stricel ml., Medic in Perme. Odbor je imel v pretečenem letu osem odborovih sej in je sklical tri službene shode ter občni zbor.

Delovanje društva v pretečenem letu je bilo nastopno:

Pri požarih je društvo nastopilo 31 krat, reševalni oddelek pa 563 krat, in sicer je interveniral šestkrat pri v nezavest padlih osebah, 23 od kapi zadetih osebah, 24 pri težkih porodih, 25 pri umobolnih, 41 pri ostarelih osebah, 131 krat pri raznih osebah z notranjimi boleznimi, 151 krat pri rekonvalescentih in 162 krat pri osebah s telesnimi poškodbami.

Vaj je imelo gasilno društvo: skupnih vaj šest, straža v Mestnem domu 14, I. četa 12, II. 11, III. 13 in z novinci 26.

Vrhutega je gasilno društvo delovalo pri vsesokolski slavnosti, kjer je imela zlasti reševalna postaja mnogo posla, ker je iskalo pri njej okrog 70 lahko poškodovanih oseb pomoči.

Povodom slavnosti županove prisege napravilo je društvo špalir, deputacija peterih članov se je pa poklonila županu.

Omeniti moram konečno še večera, katerega je društvo praznovalo povodom 30 letnice svojega cenjenega načelnika, požarnega ravnatelja L. Stricla. Bilo bi popolnoma odveč, ako bi danes ponavljal njegove neštete zasluge, zadostuje naj, ako samo rečem, da je bil vedno kot načelnik ne samo glava, nego tudi duša ga-ilnega društva. Upam, da govorim vsem iz srca, ako Vas, dragi tovariši, pozovem, da svojemu častitemu načelniku tudi še za bodoče plodonosno delovanje zakličete: «Na pomoč!»

Nato prečita blagajnik Barle novo sestavljena pravila za pokojninski zaklad, katera se enoglasno sprejmejo.

Blagajnik Barle tudi stavi predlog, da se odboru naroči, da po svojih močeh podpira novo ustanovljeni pevski klub tega društva; sprejeto. Turk predlaga zahvalo blagajnikoma, sprejeto. Andlovec predlaga, da da vsak novovstopivši član dve kroni prispevka za pokojninski zaklad in istotako tretjino zaslužka od straž.

Ker ni bilo drugih predlogov, zaključil načelnik občni zbor.

Stricel ml.

Dnevne stvari.

Redovne vaje. Z današnjo številko «Gasilec» smo pričeli izdajati «Redovne vaje», katere razlaga g. Fran Barle, ud ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva. Vaje so sestavljene po Seidlovih «Cvičeni pojadová,» po Pechanijevih «Cvičeni pojadová,» «Sokol» 1887, po Murnikovih «Redovnih vajah 1897» in po «Slovenskem Sokolu 1904». Kako živo smo potrebovali enotnih «Redovnih vaj», ve najbolj tisti, kdor je «Sokol» in «Gasilec» in morebiti tudi vojak, ki je prebiral Komelj-Sočebnanov vojaški vežbalnik. Za eno in isto vajo imajo vsi trije različna povelja. Nujno potrebno je, da se vsa gasilna in tudi druga društva s slovenskim poveljevanjem privadijo enotnemu poveljevanju, katero za gasilna društva prilagodeno prinašamo v našem listu.

Ko objavimo vse «Vaje», bomo izdali, če se oglasi zadostno število odjemalcev, brošurico. Za sedaj pa naj velja: «na Slovenskem mora biti enotno poveljevanje.»

V zadnji dobi so dobili potom zveznega vodstva sledeči ponesrečenci podpore: Matija Recelj iz Krškega 10 K, Franc Pečkaj iz Dolenjega Logatca 100 K, Mihael Pavčič iz Bizovika 30 K, Florijan Rabič iz Trziča 20 K, Jurij Petek iz Lukovice 15 K, Janez Rus v Žužemperku 20 K, Ivan Novak v Kočevju 100 K, Mihael Srpič v Cerkljah (Dolenjsko) 60 K, Andrej Valentinčič iz Studenca 10 K in Ivan Novak iz Koroške Bele 20 K.

Kranjska hranilnica darovala je za bolne in revne gasilce znesek 400 K, ki naj se po razmerji potrebe med opravičene prošnjike razdeli.

K zvezi sta v zadnjem času pristopili prostovoljni gasilni društvi v Semiču in Knežjilipi.

Nova gasilna društva se snujejo v Črnempotoku, v Šenpetru pri Rudolfovem in v Dravljah.

Gasilstvo in učitelji. Kakor so učitelji pri raznih drugih društvih, tako tudi ne manjka učiteljev-gasilcev. V naši deželi je 142 prostovoljnih gasilnih društev. V teh društvih deluje 41 učiteljev, največ kot tajniki, nekateri tudi kot načelniki. V zveznem odboru sta dva učitelja. Pomisliti je pa, da so gasilna društva tudi v takih krajih, kjer ni šole ali pa kjer je na šoli samo učiteljica.

V Pragi so poleg poklicnega gasilnega društva še tri prostovoljna in eno železniško. Predmestja imajo prostovoljna gasilna društva. Pri poklicnem gasilnem društvu, ki je vzdržuje mesto, so: ravnatelj s plačo 5500 K, 1 vežbalec s plačo 2400 K, 2 vežbalca s plačo po 1900 K, skladiščnik in dva višja brzojavnika s plačo po 2000 K, 9 višjih gasilcev I. razreda z dnevno po 3 K 20 h, 10 višjih gasilcev II. razreda z dnevno po 2 K 90 h, 14 brzojavnikov z dnevno po 2 K 70 h, 51 gasilcev I. reda po 2 K 60 h in 52 gasilcev II. reda po 2 K 40 h na dan, 6 strojnikov z dnino od 3 K 30 h do 4 K in 4 kurjači z dnevno od 2 K 80 h do 3 K 30 h na dan. Poleg tega imajo še prosto stanovanje ali pa 200 K letne doklade, dalje obleko in perilo. Vsi imajo po 10 službenih letih pravico do pokojnine v znesku 40% zadnje plače, a ta se poviša vsako leto za 3% tako, da dobe s končanem 30. službenim letom celo plačo.

Vdove dobe istotako pokojnino, in sicer po razmerji službenih prejemkov moža od 2400 K do najmanj 400 K in za vsacega nepreskrbljenega otroka še eno petino vdovine pokojnine.

Poklicno gasilno društvo v Pragi je bilo ustanovljeno 1853. leta in stoji sedaj pod vodstvom obč. čislanskega in izurjenega ravnatelja cesarskega svetnika Frančiška Vajdžleka na višini sedanjega časa.

Poklicno gasilno društvo razpolaga s sledečim orodjem: 1953 mestnih in 934 privatnih hidrantov, ki so med seboj oddaljeni 50 do 70 m in imajo 4 atmosfere pritiska ter se poskušajo vsak mesec o uporabnosti, 5 parnih, 12 štirikolesnih brizgalnic in 1 plinovo brizgalnico, 3 vozeče mehanične lestve 18 do 24 m dolžine, 2 pomikalni lestvi po 12 m dolžine, 7 voz za moštvo in orodje, 10 cevinih motovil (voz), 10 voz za vodo, 84 lestev s kljuko, 10 naslombenih lestev, 5 drsalnih prtov, 8 rešilnih vreč z vrvo, 6 skakalnih prtov, 6 dihalnih priprav, 150 magnezijevih, 79 petrolejskih in 260 smolnatih bakelj, 22 ekstinkterjev (ki se na orodjarskih vozeh sovozi), 12.670 m

konopnih in 190 m gumastih cevij. Za pripravo je stalno pripravljenih 13 parov konj, poleg 80 parov konj v rezervi.

Poleg centrale je še sedem podružnic, povsod so stalne straže. Možtvo ima vsako leto v posebnem tečaju pouk o prvi pomoči pri nezgodah, kjer poučuje gasilski zdravnik.

Leta 1904. je bilo 216 požarov, in sicer 10 velikih, 23 srednjih in 183 majhnih.

Od Sv. Gregorja pri Orteneku se nam poroča, da je enotno gasilno društvo dan Sv. Florjana prav sijajno praznovalo. Rano zjutraj je bila sv. maša, ob pol 6. uri se je zbralo pred hišo gospoda načelnika možtvo v polnem številu, ter v lepem redu odkorakalo v farno cerkev. Po sv. maši je imelo društvo skupno sejo, pri kateri se je soglasno sklenilo, da se sezida letos novi «Gasilni dom» in da se bode v to svrhu vse potrebno ukrenilo. Ta dom naj bo vez, ki bode člane še bolj vezala, da bode med njimi vladala sloga in edinost.

Obžalovanja vredno je le to, da tej prekornosti stavbi noče neki trmoglavci posestnik odstopiti par metrov prostora, kajti edino ta prostor je pripraven za tako velepomembno stavbo. Naj se tudi temu nazadnjaku odprejo oči, da bode spoznal delokosežnost gesla našega prekornostnega društva ter proti primerni odškodnini odstopil ta prostor.

Društvo pa kličemo vsi občanje: Bog živi vse člane našega lepega društva, in Bog dodeli vsem voditeljem tudi v prihodnje oni pogum in tisto vnetost za napredek in korist naše občine, kakor so jo pokazali dosihdob.

Velik požar v ljubljanski okolici. Dne 21. marca t. l. ob pol 9. uri zvečer je naznanil čuvaj na gradu večji požar na Fužinah. Gorelo je 98 m dolgo poslopje g. Baumgartnerja tovarne za barve. Trije oddelki s parno brizgalno, brizgalno za na deželo in 45 možmi so se takoj pod poveljništvom g. Ludovika Stricla st. odpeljali na lice mesta. Prišedši na Fužine so našli celo poslopje že kakor v ognjenem morju. Veter je iskre raznašal na visoko ter se je bilo bati najhujšega. Delovala so že društva iz Štepanje Vasi, Vevč, Most in Bizovika, domača tovarniška brizgalna ter sanitetni vojaki zelo naporno in se šele potem malo oddahnili od trudapolnega dela, ko je pričela ljubljanska parna brizgalna delovati.

Vso gasilno akcijo, ki je bila dostikrat zaradi prevelike vročine ali pregostega dima nemogoča, je vodil ljubljanski načelnik.

Na rešitev poslopja sploh ni bilo mogoče misliti, temveč samo na to, da se ogenj omeji na goreči objekt, vendar se je nekaj večjih strojev ohranilo intaktnih.

Sedem brizgalnic je delovalo z 11 cevmi in se je v poslopje od vseh štirih strani brizgalo vodo ter je bila ob 5. uri zjutraj nevarnost odstranjena. Na pogorišču je ostala potem samo tovarniška brizgalna. Gorelo in tlelo je potem seveda še dva dni, dokler ni bilo vse docela pogašeno.

Ogenj je nastal, kakor govore uslužbenici, v delavnici, kjer so se nahajali stroji, ter ima gosp. Baumgartner škode okoli 120.000 do 140.000 kron, ki je pa pri zavarovalnicah pokrita.

Ljubljančanje in okoličani so trumoma romali na pogorišče in tudi na ljubljanskem gradu je mrgolelo radovednega občinstva. Zatrjevalo se je, da je bil to prizor, ki se ga malokdo spominja, posebno če so se barve v nemale in se je plamen lesketal v vseh barvah.

Stricel ml.

Tvrška Ph. L. Jung, Monakovo (München, Frühlingstrahe 20) izdala je lepe gasilske razglednice v barvotisku in čveterih vrstah. Razglednice stanejo, brez tiska, «Pozdrav z gasilske slavnosti», ki se pa za zmerno ceno preskrbi: 100 kosov 7 K 20 h, 300 kosov 18 K, 500 kosov 27 K, 1000 kosov 48 K, in sicer mešano od vseh štirih vrst, kakor kdo želi. Vzorce razglednic se pošiljajo proti doposlavi 36 h v poštnih znamkah. Za slavnosti so te razglednice prav pripravne in cena njihova je tudi njihovi lepoti primerna. Ta tvrška ima tudi v zalogi krasno izdelane diplome za častne člane, cena jim je od 2 do 4 K po izvršitvi, a to samo za papir brez tiska ali kaligrafične izvršitve.

Kovaški mojster Peter Keršič v Šiški ima na prodaj **dva nova voza za cevi** po 100 K, in sicer proti takojšnjemu plačilu ali pa tudi proti plačilu na obroke z všteti 6% obresti.

I. goru-je-avstrijska naprava gasilnih orodij in oprave

Konrad Rosenbauer

v Lincu (Gor. Avstrijsko).

Sesalne brizge vsakega sestava.

Strešne, kljukaste, vticalne in mehanične pomikalne lestve.

Vsakojaka oprava za plezalce in šarže.

Razsvetljevalne priprave in glasbila.

Sanitetne oprave in dimne klinke.

Izvrstne konopne cevi neprekosljive dobrote.

Cenilniki zastoj in poštnine prosto. Olajševalni plačilni pogoji.

Konopne cevi

ki prenašajo največji pritisk, za vodovode, parne in druge brizgalnice, dalje ovite sesalne cevi, gumirane konopne cevi, cevi iz gume, kovinske cevi, kakor vse enakovrstne naprave se dobe po ceni pri

Franc Gradishegg

Inomost-Wilten (Innsbruck-Wilten)

Tempelstrasse št. 14 in 16.

Specialna trgovina s cevmi

Vzorci na razpolago.

Ceniki brezplačno.

Lahki plačilni pogoji.

Jamstvo 5 let.

Jamstvo 5 let.

C. kr. privileg.

tvornica brizgalnic, črepalnic in drugih strojev

R. CZERMAK-A

v Toplicah (Češko)

dobavlja

brizgalnice vsake vrste, hidrofore in vse drugo ognjegasilno orodje.

Najugodnejši plačilni pogoji.

J. Červenka

v Pragi VII., 392

priporoča vsakovrstne vozne in ročne brizgalnice, plezalske lestve, cevine vijake, sploh vse gasilske priprave.

Vse v največji izberi, po nizkih cenah in ugodnih plačilnih pogojih.

Ces. kr. priv.

tvornica strojev, brizgalnic, cevij in ognjegasilnih predmetov, prva moravska tkalnica cevij in pasov

R. A. Smekal

v Czechu pri Prostejovu

podružnice: Zagreb-Praga-Smichov

odlikovan

s 112 svetinjami, častnimi diplomami i. t. d. priporoča se

za nabavo vsakojakih brizgalnic, gasilnega orodja, pasov i. t. d., kmetijskih strojev, peronospora-brizgalnic po najnižji ceni

kakor v lastni mehanični tkalnici tkane cevi najboljše vrste po zdatno znižanih cenah.

Postrežba je točna in solidna, pod ugodnimi plačilnimi pogoji na obroke. — Jamčenje za brizgalnice 5 let.

S spoštovanjem

Podružnica **R. A. Smekal — Zagreb.**

J. C. Gerber

trgovina s papirjem in knjigoveznica

Kongresni trg Ljubljana Kongresni trg

ima vse uradne knjige za gasilna društva v zalogi, in sicer:

A. C. Achtschin «Vežbovnik»	1 K — v
Osnovnik	4 » 40 »
Službeni zapisnik	4 » 40 »
Blagajniška knjiga	1 do 2 K
Zapisnik	1 » 2 »

40%

manj delavske sile potrebujejo gasilna društva pri brizgalnicah najnovejšega zistema in prenosom ravnoteža, odlikovanega v Pragi na razstavi leta 1903., izumitelja in tvorničarja

R. A. Smekala

iz Smichova.

Podružnica Zagreb.

Ti stroji delajo desno in levo, eno- in dvomlazno 30 do 35 m mlaza.

Skladišče vseh gasilnih potrebščin.

Tudi na obroke.

S spoštovanjem

podružnica R. A. Smekal.